SỐ THỨ 1485 — NGÀY THỨ BA 28 FEVRIER 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 119

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ : 0$02

PAHOI

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Một nơi	$ 1.00	$ 2.90	$ 5.60	$ 10.00
Các làng và	»	3.00	5.80	11.00
Các công sở	»	3.00	5.80	11.00
Sai tháng	3.00	8.20	15.60	30.00
Ba tháng	1.50	4.60	8.60	16.00
Một tháng	0.50	1.60	3.00	5.60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

F. H. SCHNEIDER, Fondateur
NGUYỄN-VĂN-VĨNH, Directeur gérant

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large :
Une seule insertion. . . . 0$ 50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.
4e page

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

NÊN MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC

宜買東法公債以銀元

Họa vần vài bài thơ

Đăng trong số báo ngày 17 Février 1922

Khuyên quốc-dân ta mua quốc-trái kỳ này

I

Đương lúc trông mong gặp hội này,
Chính là một dịp rất may đây.
Con đường xe-hỏa đi, đi lại,
Ích quốc ta nên giúp một tay.

II

Vì muốn mở mang nước Nam ta,
Cho nên phải làm đường hỏa-xa.
Ấy là ích lợi cho ta đó,
Đông-pháp sau này đẹp như hoa.

III

Hà-nội, Sài-gòn vốn cách xa,
Muốn cho sum họp lại một nhà:
Ta nên mua phiếu làm đường sắt.
Cho việc công thương tiện lối ra.

IV

Ích quốc lợi nhà vẹn cả hai,
Mới hay vốn ít được nhiều lời.
Vận may trúng số hàng nghìn vạn.
Để lại cho vậy cũng thế thôi.

V

Non sông Hồng Lạc gầm thêm hoa.
Vì nghĩa ta nên nhủ bảo ta:
Công-thái tức là một việc nghĩa,
Lợi chung cho nước lại cho nhà.

Đới-đức-Tuấn (Thanh-hóa)

Xứ Trung-kỳ không phải là một xứ nghèo

Trong ba xứ nước ta thì xứ Trung-kỳ xưa nay có tiếng là một xứ nghèo hơn cả ; người trong nước khi có nhóm nhau mà bàn đến sự-nghiệp công-ích thì ai cũng nói việc này ở Bắc-kỳ làm được, việc kia ở Nam-kỳ làm được, mà ở Trung-kỳ thì đồng-tiền eo hẹp quá, không thể nói được những việc đó ; chính-phủ cải lương mọi việc chính-trị trong nước có việc đã tại hành ở Nam-kỳ từ mấy chục năm trước, có việc đã thi hành ở Bắc-kỳ trong mười lăm năm nay, mà Trung-kỳ thì công-quỹ còn thiếu thốn quá, chưa làm sao làm được những việc đó, hình như trên chính-phủ dưới quốc-dân đều công nhận xứ Trung-kỳ là một xứ nghèo ; mà thật, cứ tình hình hiện-thời thì xứ Trung-kỳ quả nghèo hơn hai xứ kia nhiều lắm ; ai đã từng đi du-lịch qua dân đất Trung-kỳ thì biết bần dân thông-khổ biết là ba nhiêu, lư lý điêu linh biết là dường nào ! Thử coi những cô hộ thành phố, những nơi tỉnh lỵ ở Nam kỳ, Bắc kỳ, nhân-dân càng ngày càng phồn-lụ, công thương càng ngày càng phát-đạt, mà ở Trung-kỳ khắp tỉnh này qua tỉnh khác những cơn cùng cát, những núi cùng rừng, không thấy được mấy cái công-xưởng to, mấy cái hàng buôn lớn, ngoài những đường sá cầu cống là công trình kiến thiết của nhà nước thì không thấy có cái quang-cảnh tiến bộ được chút nào ; có một người Trung kỳ thường nói chuyện với kẻ già rằng những người Nam-kỳ, Bắc-kỳ lý hương kiết lý, năm mươi năm về rồi quê nhà thấy cửa nhà sầm-uất, làng xóm thịnh vượng thì vui sướng biết bao ; người Trung-kỳ chúng tôi đi đâu xa chừng ít năm về thì cái tình cảnh ở chôn cô-hương trông cứ một ngày một thêm tiêu tụy, kẻ giàu hóa nghèo, kẻ nghèo hóa kiết, kẻ kiết xiêu dạt không biết đâu là đâu. Ấy cái tình-hình hiện-thời ở Trung-kỳ như thế, thật không cần phải xét đến biểu thống kê vật sản, số xuất nhập cảng hàng hóa, mà cứ những điều tai nghe mắt thấy, cũng đủ chứng rõ là một xứ rất nghèo. Nhưng ta thử xét kỹ xứ Trung-kỳ có phải quả là một xứ nghèo thật không ? Muốn biết một xứ giàu hay nghèo thì trước phải xét ruộng đất và sản-vật xứ ấy thế nào đã, vì ruộng đất và sản-vật là những cái yếu-tố để làm giàu. Đất Trung-kỳ diện tích 165 000 kỳ-lô-mét vuông, so với đất Nam-kỳ diện tích có 58.000 kỳ-lô-mét vuông đất Bắc-kỳ diện tích có 103.000 kỉ-lô-mét vuông, thì Nam-kỳ chỉ bằng chia ba một phần mà Bắc-kỳ chỉ bằng già nửa ; tuy ít có ruộng cày lúa như ở Nam-kỳ và Bắc-kỳ, mà giống dâu lẽ lấy tơ, giống mía để làm đường, giống quế để nấu dầu, giống chè để uống nước, giống bông, giống dạy, giống cao su, giống thầu dầu để dùng về việc công-nghệ, cái lợi cũng chẳng kém gì giống lúa mà có khi lại có phần hơn : hiện nay mười phần khai khẩn mới được độ hai ba còn bao nhiêu những đất về mạn giáp nguồn hãy còn bỏ hoang mông mênh bát-ngát ; nếu những đất hoang ấy mà khai khẩn được hết, tùy thổ nghi thích hợp, chỗ nào nên giống mía thì giống mía, nên giống dâu thì giống dâu, nên giống chè thì giống chè, nên giống quế thì giống quế, nuôi để nuôi ngựa, nuôi trâu, nuôi bò, chăng bao lâu mà những nơi rậm-rạp um tum sẽ biến thành ra những chỗ kho tiền đụn bạc ; kia người Nhật-bản chỉ-khu khu có ba cái cù lao giữa bể, ruộng đất toàn là sỏi cát, mà ra công giồng-giọi, đem bảy giờ bông dương-tơ dậu, số xuất sản mỗi năm mỗi tăng ; huống chi là ruộng đất xứ Trung-kỳ, quyết không phải là sa mạc băng-dương gì mà không có cái sức sinh sản. Nói đến lâm sản, thì xứ Trung-kỳ thật là một xứ nhiều rừng, ở Thanh Nghệ thì có rừng lim, ở Bình Trị thì có rừng gụ, nào dầu-khẩu, nào kỳ-nam, nào mây, nào song, nào da, nào sừng, toàn là những thứ nguyên-liệu rất quí báu cả ; nếu những lâm sản ấy mà mở mang được hết thì thu dụng biết đến bao giờ cho cùng ; ở các nước bây giờ, cái sự nghiệp xâm-lấm cũng là một cái mối lợi rất lớn ; coi ở trong xứ Nam-mỹ châu có một cái công-ti xâm-lấm của người Tàu, qui-mô cũng không lấy gì lắm to-tát cho lắm mà thường thường mỗi năm tài gồm bán ra các chỗ được tới bốn năm mươi triệu Mỹ-kim, huống chi cả một xứ Trung-kỳ lâm sản biết là bao nhiêu, chắc thu lợi còn gấp năm gấp mười cái số ấy. Lâm-sản Trung-kỳ đã hậu như thế, mà hải-sản Trung kỳ cũng lại rất phong ; suốt một dọc dài bờ bể hơn một nghìn hai trăm kỳ-lô-mét, nào cá, nào tôm, nào trai, nào ốc, biết bao nhiêu là những hải vị cực ngon ; nếu có những tàu to đánh cá, sắm đủ lưới đủ đó, theo dọc bờ bể mà lập nên những xưởng làm mắm, làm khô, nấu dầu đóng hộp, bán ra những xứ lân cận mình là mấy mươi hiệm cá cả, như Phúc kiến, Hạ-châu, Tân-gia-pha, Hương-cảng, thì mỗi năm tiêu thụ thật là một thứ hàng xuất càng đại-tôn ; coi ở xứ Cao-man một cái biển-hồ (Tonlé sap) mà lợi cả một năm bán ra ngoài được tới sáu bảy triệu quan tiền tây, huống chi cả một dọc bờ bể Trung-kỳ, thì cái mối lợi còn to gấp mấy. Ruộng đất như thế sản vật như thế, thì xứ Trung-kỳ quả không phải là một xứ nghèo, xứ Trung-kỳ bây giờ sở dĩ còn nghèo là vì những cái lợi-nguyên ấy còn chưa khai tịch được ; những cái lợi-nguyên ấy còn chưa khai tịch được là vì đường xe-hỏa chưa chạy được thông-luôn. Con đường xe-hỏa Vinh-Đông-hà mà làm xong, thì đường vận-tải trong xứ sẽ được thuận tiện mọi bề, lâm-sản hải-sản mới có thể khai-thác nghề nông nghề mục mới có thể khoáng-trương, lo gì trong xứ lại chẳng trở nên giàu thịnh. Thử coi như Nghệ an, Bến-thủy. Phan-thiết, Nha-trang cũng thuộc về địa-phận Trung-kỳ mà xưa nay tu thường cho là những nơi cùng tịch ; từ khi có đặt đường xe hỏa bây giờ đã thành ra cái đất buôn to bán lớn, bạc làm tiêu nhiều ; người Tây thường nói xe hỏa là lợi-khí văn-minh, thật phải.

Ôi ! lật cái bản địa-lý lý tài của nước ta mà xem đi xét lại, còn biết bao nhiêu là những thiên-sản tự-nhiên mà mình chưa từng thu hoạch, bao nhiêu là những thực nghiệp sinh lợi mà mình chưa từng kinh-doanh ; một xứ sản vật nhiều ruộng đất rộng như xứ Trung-kỳ chính là cái kho báu của tạo vật để hậu đãi người mình, mà bấy lâu nay đành bỏ chôn chặt vùi sâu, không ai là người nhìn nhận tới. Nay quí chính-phủ Bảo-hộ phát-hành cuộc công-thái sáu triệu bạc để lấy tiền làm một con đường xe hỏa Vinh-Đông hà, thật đã chỉ rõ cái đất lời cho ta biết có cái kho báu đó mà cùng nhau ra công tìm kiếm. Ta hãy chăng mong cho con đường xe hỏa đó chóng thành-tựu mà hoan-nghênh cuộc công-thái lần này đư ?

B. Q.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 26 Février 1922

Cuộc hội-nghị tại Boulogne

M. Poincaré và M. Lloyd George đã họp ý nhau như sau này : Tại cuộc hội nghị Gênes, lấy quốc không bàn đến các bản hòa-ước, đến quyền lợi của Đồng-minh và cái vấn-đề bồi-thường, về cái chừa vụ của bộ Vận-quốc-Chính-phủ Xô-viết có chịu trách nhiệm về các trái khoản của chính-phủ đế quốc ngày trước thì hiệp-cường mới công-nhận cho chính-phủ ấy. Bến ngày 10 Avril thì thiết cuộc hội-nghị.

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Février 1922

Hội nông-vụ tương-tế ở Madagascar

Chánh-phủ Madagascar đương rủ tính việc đặt ở các hội nông-vụ tương-tế giống như những hội hiện nay đã đặt ở Tây Phi-châu Đại-pháp. Mỗi tỉnh đặt một hội, xã nào có người vào hội, cũng có một chi hội. Hội sẽ thu tiền của các hội-viên đóng và có tiền của chánh-phủ trợ-cấp cho. Mỗi tỉnh có cử một hội-đồng thị-giám, do quan cai-trị đầu tỉnh chủ-trương. Hội cho các hội-viên vay tiền ; để sắm các dụng cụ và để tiêu dùng trong những lúc khó khăn. Tiền vay thì lấy thóc lúa vụ gần tới làm của bảo-lãnh.

Việc Đông-pháp

Báo *Echo du Soir* ở Bruxelles có đăng một bài dài nói về việc giồng bông ở Cao-miên, và khuyến chánh-phủ nước Bỉ ở thuộc địa Congo, cũng nên bắt chước cái gương tốt của nước Pháp ở Đông-pháp.

Báo *Echo du Soir* có nói đến cuộc công-thái Đông-pháp, và có khen cái thể lệ cuộc công-thái ấy thi biết rằng người Đại pháp thâm hiểu cái tình tích người bản-xứ và khéo lợi dụng tình tình ấy vậy.

Trong số báo *Excelsior* ngày 24 Février có đăng một bài về cuộc chợ bóng giáo dục ở Đông-pháp. Trong bài ấy có nói cách tổ chức phái bộ chiếu bóng ở Đông-pháp và nói rằng các cuộc chợ bóng của phái bộ người An-nam và người Trung hoa rất là hoan nghênh.

Trong số báo *Echo de Paris* ngày 21 Février có đăng một bài về cái tình-thế Đông-pháp đối với cuộc bang-hải trong thế giới. Báo ấy cũng nói : Đông-pháp thì cuộc thương mại của Đại pháp đối với Trung-hoa được nhiều bề tiện-lợi.

Trong bản tờ-trình của M. Archimbaud về các thuộc địa, ông có nói rằng Đông-pháp nên đặt một cái hải-cảng tự do và quá vãng. Ông nói nên chọn Ô-cấp. Báo *Echo de Paris* thì nói rằng nên chọn vũng Cam-ranh. Cứ như lời báo ấy, thì vũng Cam-ranh rất là tiện lợi, mà hải cảng ấy đặt ra cũng không sợ cạnh tranh với hải cảng Saigon.

Việc bài giáo Vân minh

Ngày hôm thứ năm mấy sẽ làm lễ khởi-công làm nhà thờ giáo Hồi, và việc Hồi-giáo Văn-minh. Hội-đồng thành-phố Paris không quên ủng hộ mươi nhăm nghìn người về Grand-Hồi có dự phần vào cuộc đại thắng trên sông Marne. Nhà của ấy sẽ đặt vào chỗ trước kia ủng đề có làm nhà cửa rồi và một khu đất rộng là bảy nghìn thước vuông. Cái nhà thờ sẽ phỏng kiểu cái nhà thờ giáo Hồi ở thành Fez. Các nhà cửa khác cũng theo kiểu kiến trúc Hồi Hồi cả. Các nhà của làu đài ấy sẽ dựng trong một khu biệu nay có hơn ba nghìn người thâm tín đạo Hồi Hồi ở. Các làu đài nhà cửa như sau này : Một cái nhà thờ về đạo Hồi một cái thư viện, một phòng để luyện, một nhà hàng cơm, một cái nhà tắm. Mọi việc đều tổ chức theo kỷ-luật và phong tục các dân theo giáo ấy.

Chánh-phủ đã cấp cho một số tiền là 500.000. Nhưng công cuộc ấy tốn tới bảy tám triệu quan. Hiện nay quyên giáo ở các nhân dân theo đạo Hồi chỉ riêng ở một xứ Marốc, cũng đã được ba triệu rồi. Còn thiếu bao nhiêu, chắc quyên chẳng mấy tức mà đủ.

Ngày 1er Mars này sẽ làm lễ khởi công. Có quan thống-chế Lyautey, các đại-biểu quốc-vương xứ Marốc, các đại-biểu của quốc-vương xứ Tunis, quan đại-sứ nước Thổ-nhĩ-kỳ, các đại-biểu của xứ Algérie, của xứ Annam, của nước Lào-ty, và của nước Afganistan.

CẢI-CHÍNH. — Trong mục Điện-báo ở số báo hôm qua cũng về việc này có nói rằng đến ngày 1er Mars sẽ làm lễ *hoan-thành* việc Hồi-giáo Văn-minh, đó là lầm, nay xin cải chính lại là *khởi công* cho đúng.

Anh và Pháp

M. Poincaré và M. Lloyd George đã hội nghị ngày hôm qua tại Boulogne-sudtmer. Hồi 18 giờ 30 thì quan Poincaré lại trở về Paris. Hồi 19 giờ 30 thì quan Lloyd George xuống tàu trở về nước Anh.

Hai quan thủ-tướng hội-nghị cả thảy hơn ba giờ đồng hồ. Về các vấn đề các ngài đều hợp ý cả, và các ngài sẽ xin chánh-phủ nước ý định cuộc hội-nghị Gênes vào ngày 10 Avril ; các báo-quán thấy hai quan thủ-tướng hợp ý về các vấn-đề đều tỏ tình vui mừng.

Năm chục đồng bạc bỏ trong lọ chôn kỹ một chỗ, ba mươi năm nữa, vẫn chỉ có năm chục mà thôi. Mua một vé Quốc-trái 50 đồng thời ít nhất cũng thành được 100 đồng.

Bài ca

về việc công-thái 6 triệu đồng

Công thái ngày nay sáu triệu đồng,
Nhờ ơn Chính phủ đã biết lòng giúp đỡ quốc-dân ta,
Đề mở mang trong cõi nước nhà,
Làm đường sắt từ Đông-hà ra Vinh.
Từ Hanoi đến Kinh xa cách,
Nếu có đường Nam Bắc sẽ giao thông,
Việc buôn bán thêm đông tấp nập,
Ai ơi ! có muốn giàu sang,
Nào tiền nào bạc nên mang mua quốc-trái,
Vận may ra thì ta được lãi,
Năm chục đồng may sẽ được muôn ngàn.

Đới-đức-Tuấn.

HÀO PHÓNG

Hào phóng là thế nào ? Hào-phóng nguyên là hai chữ : hào là người biết làm việc nghĩa ; phóng là kẻ khéo dùng đồng tiền ; hợp hai chữ hào-phóng lại thì là người tiêu vào việc nghĩa mà không tiếc đồng tiền vậy. Người hào-phóng thấy việc nghĩa, thì dầu sẻ nghiệp đốc tòi mà làm cũng không ngại thế nhưng nếu không phải việc nghĩa thì dầu bảng dày tự sợi tóc cũng không tiêu phí bỏ hoài, người hào-phóng không phải như ai nem vàng xuống bể để xem tăm mà cũng không phải như ai coi đồng tiền như cái nón. Thế nên tiếng hào-phóng là tiếng rất cao-thượng, việc hào-phóng là việc rất trọng ở mà người hào-phóng là bậc người rất qui hóa vẻ vang chỉ có người hào-phóng mới làm nên công nghiệp lớn-lao chỉ có người hào-phóng mới được hưởng cái danh-dự vinh-hạnh mà chỉ có người hào-phóng là làm hết được cái chức-trách làm chủ nhân-ông cho đồng tiền.

Nhưng cũng vì cái huy-hiệu hào-phóng tốt trọi đẹp đẽ như thế, nên chỉ có người hâm-mộ cái tiếng hào-phóng, mở lưởng cái ngôi hào-phóng, mà ra công cổ sức theo đuổi để làm cái sự-nghiệp hào-phóng, thế nhưng chưa chắc đã hiểu rõ hào-phóng là thế nào ? Lại có kẻ theo đòm ăn tàn, lợi-dụng cái tính hiếu danh của mọi người, để làm cái mồi tiền như mồi câu, thì lòng tham muốn nhỏ mọn của mình, thậm chí thấy người ta một mẻ trong đám đó đen, tri-trợ vào vòng bài bạc, mà coi tiền như rác, bởi của vô ưu, đi một lẽ chẳng lại, biết thừa cũng dại, thằng khờ ba cho từng đồng bạc, kẻ tay không sẵn vốn bốc lưng, thì gọi ngay là người hào-phóng ! thấy những bọng ong bướm với vợ, gỏ trăng đưa đón, ếp chán đem nằm, cười tuyết cợt mai, mà miếng trầu tây đưa lại bằng tờ giấy con kèm chẳng hết xoàng chi cho mấy chục bạc lẻ, nay đắt nhân tình đi hẹn riêu mai rà tới kỳ đi cao-lâu, cũng tức tốc là tay hào phóng ! Lại như bọn tiếp

Digitized by the Internet Archive in 2010 with funding from Kahle/Austin Foundation. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

pha hoài phí, ăn xa hoa, kẻ keo cái thì đối đọa không kể sơ tổn, lễ phẩm phô thì giúp đỡ vẫn vẫn lòng cho, những hạng người ngẫy cần bực mình cho mình là bác-bảo-phóng cả lắm. Bọn ấy đi không biết thế nào là hảo-phóng, mà lại nghe có người lấy hảo-phóng để tán-dương cái lành-lính của mình, thì nghiễm-nhiên tự-đắc rằng công chẳng đi còn nhận mình là hảo-phóng, từ đấy cứ thế mà làm, thì sau này cái tiếng hảo phóng của ta, có thể đến vang bốn bể Thủ-bất trí đến tức xa xỉ quá phần, phung phá hết nghiệp vong gia bại sản, tan cửa nát nhà, mà có khi chưa tỉnh sự sai nhầm từ trước, mà dẫu tỉnh ra nữa thì nghiệp đỉ đến thân trong con đường tối, gieo mình xuống dưới vực sâu rồi, còn làm gì được nữa, thế mới gọi là « đắc hư danh nhi thụ thực họa » Được tiếng khen họ hen chẳng còn » chẳng qua là vì một sự nhận nhầm, mà rồi đến không sao kéo lại được, gây dựng nên cái vạ lấy đinh, sau nữa lại mang tiếng là người không biết dùng tiền, mà là một thứ người máy ở thời buổi cạnh-tranh kịch-liệt, vậy thì ai là người hảo phóng thì phải biết cho tỉnh nhận cho kỹ, kẻo lại lẫn đường lẫm bước như ai, mà đến nỗi thân danh đều hỏng.

Hiện nay nhà-nước mộ công-thải sáu triệu đồng bạc để làm nốt đường xe điện Vinh Đông, cho được khỏi sự lấy lâu cách trở, vậy thì đường xe-hỏa ấy mà hoàn-thành, thì ích-lợi cho quốc-dân ta biết bao nhiêu ? Thế nhưng cũng còn cần phải có quốc-dân giúp sức, nếu ai bằng lòng bỏ tiền ra góp, thì thực là được cái tiếng hảo phóng vẻ vang. Sao vậy ? bởi vì người hảo-phóng là người biết dùng đồng tiền vào việc nghĩa, mà nay vì sự ích chung cho cả ba-kỳ mà giúp, thì thì chẳng phải là một người hảo-phóng sao ? mà là người hảo-phóng thì tức là có công-nghiệp lớn lao có danh dự rực rỡ, vậy thì vinh hạnh biết là chừng nào ? Việc đời có khi không được dịp tốt mà làm, ngày nay thì để có dịp nên làm, việc đời có người muốn làm mà không được, mà nay thì 50 p góp góp, một chẳng đủ thì hai, ba ai cũng có thể làm được, tiếng hảo-phóng không phải là cần riêng hưởng ngày sau mà thôi, 30 năm, 40 năm nữa, 50 năm nữa, mà hai và một năm nữa số bỏ bỏ lẫn, may ra sẽ được nghìn vạn, nhưng thiết-tưởng những người đã sẵn lòng hảo-phóng, cũng không lấy thế làm cần mực cho tấm lòng cao-thượng của mình, vậy nay quốc-dân ta, bất cứ thương, công, nông giới, các người thương hạ trung lưu kể tự người nhiều ai sẵn tấm lòng hảo-phóng???

Bộ-minh.

Ai cũng mun giàu có.
Làm nên tưởng cũng khó
Chỉ có nhẫn dịp nay.
Mua phiếu may được đó.

Phong cảnh ngày tết ở Tam-quan

(Trung-kỳ)

Cái quang-cảnh ngày tết năm nay được vui vẻ hơn mọi năm là nhờ năm vừa qua được phong hòa vũ-thuận, mùa màng được, nhân dân đều no ấm thong thả, nên bắt đầu từ tháng chạp, cái quang-cảnh ngày tết đã xuất hiện rồi. Ngoài đường kẻ qua người lại, nói rộn-ràng, nào người bán tết, mua tết, ai nấy đều có mặt mày hớn hở vui cười, hình như có ý trông tết, đợi tết cho mau tới để mà hưởng các cuộc vui chơi xuân vậy.

Trước ngày tết đi như thế, nên đến ngày tết, ai ai cũng lấy làm vui lòng mà mừng xuân. Từ đêm 30 cho đến mồng bảy khai hạ, tiếng pháo cứ nổ đì đùng, hết nhà này rồi lại đến nhà kia. Trong ngày mồng một mồng hai thì nào ông già, bà cả, trai đẹp, gái lành, học trò, con nít quần hàng áo lụa, lòe loẹt cả đường, kẻ đến nhà này, người vẻ nhà kia, để mừng nhau chúc nhau năm mới. Rồi nhân dịp mà bày ra các cuộc chơi đánh cờ-người (36 con gọi là đánh chơi, Khách trú làm chủ xi-lác, ych-xi, hốt me sóc-lia, sú-sắc, bài-cào.. đến đâu cũng thấy thế, cũng nghe nói thế ! suy đi có mấy cuộc chơi đó rồi mà tiếng pháo vẫn cứ đì đùng. Pháo, pháo, một tràng pháo, một phong pháo, một giây pháo, nổ rồi thì xác tan, mà đáng giá đến bao nhiêu mồ hôi nước mắt ! Cứ lấy cái lẽ tiết kiệm mà nói thì đối pháo vô ích, tốn tiền. Lại còn các cuộc chơi kia nào có vui gì, mà có vui nữa cũng chỉ vui riêng cho một phần người được bạc mà thôi. còn biết bao nhiêu là người thua bạc rồi vì đấy mà buồn bực rầu rĩ vợ con khóc lóc, cha mẹ rầy la, sự cãi quanh-cãnh ngày tết đương vui vẻ êm đềm bỗi tại thế mà phải đổi sắc !! Lấy sự cờ bạc mà xét thì Tam-quan đây cũng có thể vào hàng khá lắm. Nhiều tay « Tài tử » rõ là gia tài miệng lão, sự nghiệp tay không, thế mà cũng ngựa cũng xe, cũng ăn cũng chơi, cả năm chỉ chuyên môn một nghề ấy mà làm sinh nhai ! Gớm ghê thật ! !

Kỳ-sĩ nói đây là nói những kẻ mê vì xuân, đại vì xuân, càng xuân bao nhiêu thì cái nạn, cái đại lại to thêm bấy nhiêu. Trừ ra hạng người ấy không kể, còn thì nhiều : bà bỏi chơi xuân một cách thú vị lắm : ăn ngoài sản trông đủ thức hoa, vạn-hoa, tứ-vị, cú-, thực được đào, lý, mồng-gà, phụng-vĩ... xem cái quang-cảnh ngoài sân thật là trăm hoa đua nở có ý mừng xuân, nào trong nhà liền cầu, đối thêu, nghỉ, chân, biển, hoành đỏ sử, đỏ đồng, mà như là dùng rà thứ đỏ sánh xưa gần lại mà làm đỏ thứ : như là huyền-đăng, tọa-đăng, ngũ sự, tam sự, xem thật đẹp mắt, những người đi mua đỏ đỏ, thấy thế cũng cho là khéo lá tài nhưng nhất đến trần thiết một cách rất trực ở trang trọng. Rồi thì nào ông bà, nào con cháu, tụ hợp lại sum vầy làm lễ trước ở tiên. Lấy cái ngày tết làm ngày đại-nội-đồng trong gia-tộc để bàn luận những sự có ích chung cho nhau, kể từ dẫn nâm phải làm điều gì : nào cho con đi học nào lo định vợ gả chồng, nào sự buôn sự bán, nào tậu ruộng cất nhà, cố ý khuyến-khích nhau phải làm sao cho cái vương-lai của gia tộc càng ngày càng vinh-hoa phú-quí, cái cây phúc của tổ tiên để lại cho càng ngày càng đâm nhánh nảy chồi thêm. Đáng khen thay ! Nếu ai ai cũng biết chơi xuân như vậy, thì dẫu ông già 80 tuổi cũng nên sống thêm đôi ba chục tuổi nữa để mà hưởng cái thú vị xuân.

Cái quang-cảnh ngày tết ở Tam-quan như thế các cuộc chơi xuân ở Tam-quan như thế. Cuộc cũng có cái hay cái dở ; người cũng có người tốt người xấu, mà cái hay cái đở, cái tốt, cái xấu, thì trong ở đâu cũng có, cho nên nói lấy điều ca mà ở đây người ta thường đọc để bình-phẩm người Tam-quan thì thất ư quá đáng lắm. Câu ấy là câu gì ? tức là câu : « Giàu, bài giao Tam-quan chi bỉu ». (1)

Paul Bông-sơn là một phá lớn, có nhiều thổ-sản hàng cả mà nhất là Tam-quan là thành-phố buôn bán to, công-nghệ lớn như là dầy dừa (cardages de coco) dừa trái, gáo dừa dẫn dừa, dầu phụng, bánh dầu, vỉ cá, cước cá, bông cá, nỗ tiêu, song thảo, sắng-mi vân vân thì mỗi năm chở đi ban gần khắp trong làm kỳ mà Phnom-penh và Nam-kỳ là một chỗ tiêu thụ to nhất. Tiền bạc thâu vào được non vạn ức, thế mà cái mối lợi phần nhiều về tay Khách trú cả, thực khá tiếc thay !

Người Việt Nam không phải là không có nhà buôn, song chỉ buôn riêng thôi, mấy ai nấy thôi, rải ai nấy chịu, không có đoàn-thể, không có hộ buôn nên cái thế lực không sao mạnh được mà tranh lợi với người. Hàng-hóa chở vào Saigon nữa là đầy dừa nhiều hơn cả phải bán lại cho Khách-trú trừ. còn người Annam thì chỉ có một bà ở Khánh-hội biết buôn dầy. nên nhiều khi phải bị Khách-trú mưu nhau mà ép giá phải lỗ. Cái hại lắm thường nghe nói đến luôn, nên mấy nhà có tư-bản Việt-Nam ở Tam-quan đã bàn đến sự thập hội buôn to và mở một chi điểm ở Saigon để tiện thu hàng hóa, nhưng mà chỉ thấy nói mà không thấy thực hành cái nhiệt thành nó sẵng đường bao mà nay coi chừng ngoài lạnh, nghĩ ngao ngán thay !

Năm cũ đã qua, năm mới đã tới rồi, các cuộc chơi xuân đã gần mãn, xin các ông thức-giả, các nhà có tư bản ở Tam-quan nên lấy cái tinh đoàn thể, cái nghĩa hiệp quần đồng tâm hiệp lực lại lập thành một cái nhà buôn, nếu tư bản thiếu thì phải góp thiệp với mấy nhà có hằng tâm hằng sản ở Nam-kỳ giúp cho, vì đã nghe có nhiều nhà muốn ra Tam-quan mà buôn dầy dừa. Nếu không tính ngay lại thì khi nào cho đạt được cái mục-đích.

(1) Ở đây có bốn câu ca xuất hiện đã lâu như là : Giàu, bất giao Tam-quan chi hữu, thú bất nhỏ Aa-đũ chi thê, thỉnh, bất thỉnh Đình-đũ thị tụng, Âm, bất kim Đỉ-đũ chi tửu.

Năm mới, ký-giả xin kính chúc các nhà thức giả, các nhà tư bản một điều ấy. xin cố gắng lên ; chớ bỏ qua năm mới phải có sự nghiệp mới, để đâu vận hội mỗi ngày mỗi mới mà ta cứ giữ một mực cũ mãi đến bao giờ. Và chẳng nâm chẳng mới bao nhiêu thì tuổi chẳng càng cao, tuổi cao mà chẳng bỏ dẫn đường chỉ lối cho con cháu bước lên con « đường mới » thì chẳng hóa ra hư/sinh lắm ra ?

Mấy lời quê kịch, các nhà thức-giả nghĩ sao ?

Minh chương Lê-Tường.

Gương thiếu-nữ

Cô nữ-học sinh (1)

(Tiếp theo)

Mới rồi, mẹ có gửi bà Ngô-Đình một tí tiền để con mua sách vở và mua quà cho cả em. Các con được cha mẹ ở thức ăn thức mặc như thế không phải là sung sướng hay sao. Thấy mẹ cảnh bần lòng lo cho các con có ăn có mặc như người, không mong cho các con sau này trở nên người hay. Vậy các con phải cố gắng học hành, trước là vui lòng mẹ cha, sau là tỏ rạng cái ơn cúc-dục sinh thành kia.

Mẹ cũng biết rằng con yêu người xanh ; có lúc con ngồi trước bàn học hình như người mệt nhọc, sinh điều buồng bỏi. Khi con thấy mẹ hỏi đến con với vui cười, gắng gượng cho mẹ khỏi lo. Mẹ biết lắm nên mẹ không sai bảo con làm việc gì quá sức con. Con chịu khó đèn sách thật. Con của nhỏ mới rồi, trong khi mẹ đau yếu, phần thời con học tập phần thời con trông nom các em. Không những thế, con lại còn coi sóc thuốc thang cho mẹ, con không hề ăn nằm khóc thầm để cho các em con nó bắt chước như hôm bà đốc quở con con tủi con khóc làm cho các em con nó khóc theo. Lúc bấy giờ con còn bé hơn bây giờ, nghĩa là năm nay con đã hơn mười tuổi. Con chăm cơm cháo cho mẹ, khi đang lang đến cho thuốc có khen rằng : « Cô em coi sóc việc nhà như người nhớn vậy. » Mẹ nghe thấy ông lang khen con như vậy, trong lòng mẹ những mừng thầm rằng con đỡ chân đỡ tay cho thầy mẹ, vì thế thường bỏ con khóc mẹ ông lang trông thấy, thời ông khen con ra làm sao ? Tư rầy trở đi, con đừng dại như thế nữa. Bà đốc, bà giáo cũng như mẹ đẻ con muốn cho con hay con khá mới dạy bảo đến điều.

Những ngày nghỉ, con giặt quần áo của con và của các em con, phải phơi ở giây thép chứ ở sân, chớ để cái nọ chồng lên cái kia ; chớ nên để quần áo bay xuống sân bẩn như chi. Các là bạn bè con. Nếu con thấp, không với đến giây thép, thời con bảo người nhà phơi cho. Nếu nó bận việc, thời con lấy ghế ra mà đứng lên. À, có một cái ghế để long mông mẹ lấy đây buộc ở chân ghế. Khi con lấy ghế ra, con phải xem lại sợ rằng các em con nó nghịch, nó cởi dây ra. Lúc con trèo lên vớ ý thì ngã. Nhiều việc nhỏ nhặt mẹ muốn bảo cho con biết rằng bất cứ làm việc gì cũng phải cẩn thận, suy trước nghĩ sau, vì sai một li đi một dặm. Mẹ còn nhớ có một hôm con đọc cho mẹ nghe chuyện cái đỉnh đồng ở mông lửa. Con xem đấy vì ý nhỏ việc nhỏ mà lỡ việc cho ngày phiền, thiệt hại cho người bất cẩn ấy.

Nói đến chị Cúc, mẹ khuyên con chọn bạn mà giao du. Chị Cúc là một người có nết, có điều gì cẩn, con nên hỏi chị ấy : việc ở nhà hay việc ở trường cũng vậy. Người ta chọn được người bạn thảy-cương không phải là dễ. Mẹ đã được thấy lắm kẻ chỉ lúc hay thờ vỡ tay vào... Lúc hay, lúc giàu sang, họ quên bạn nghèo mà nghèo đã nhờ vả chi họ đâu. Lòng người thay đổi dễ lắm, con ạ. Mẹ thấy nhân-tâm thế-đạo suy-đồi, mẹ luống những ngao ngán ! Bây giờ cũng như khi con khôn lớn, con phải chọn bạn mà lui tới ; lăng điềng người ta còn phải chọn, huống chi là bè bạn. Nâu con là phận gái lại cần phải cẩn thận hơn nữa. Con không được để cho các em chơi với những trẻ lêu-lổng, mẹ đây không muốn như thế, vì gần mực thời đen, gần đèn thì sáng.

Bà Ngô-Đình lại nói với mẹ rằng mấy hôm nay, khi cất đám cụ Trương-Xá con đề cho các em nghịch đùa rầm rĩ cả lên, ở hàng xóm láng diềng bất-hạnh có người mất, sao con không biết cho em không được nói đùa, nó đùa như thế người ta chê cười là người vô tình ; nhà người sẵn thảm mà mình cười cợt nói nói sao cho đành ? Tuy cụ Trương-Xá không được bình nhà là, nhưng là người hàng xóm. Trong lúc người ta buồn các con phải im lặng để tỏ ra rằng mình chia buồn với nhà tang-chủ mới phải chứ. Các con ăn ở như thế, sao khỏi cho người ta trách là người vô-tình !

Trong khi mẹ đi vắng cũng như khi mẹ ở nhà, con dù dàng bảo kẻ lấy tớ, chớ nên chửi mắng người, bảo có cẩu, thời bên có công ; thân trần làm sao thân bỏ làm vậy, người ta cũng đau đớn tủi nhục như mình. Con đừng bắt chước mấy người độc ác hành hạ người bèn. Người ta cũng là ta người, chẳng qua sinh vào phận hèn mọt phải làm tôi tớ mình. Nào người ta có ngờ không mà được ăn, được tiền ở đâu. Tiền lấy cơm ăn phải làm việc cho mình, lấy là đối với kẻ đầy-tớ các con phải có lòng thương người ta. Một hai khi, các con có gặp kẻ nghèo nàn đến xin, có tiền thời cho, có cơm thời đãi. Nhược bằng không sẵn sẽ bảo người ta, chớ nên xua đuổi làm nhục đau lòng kẻ bánh-khất. Mẹ nói thời nói, chứ mẹ chắc ở trường bà giáo đã dạy bảo con như thế.

Những nhời mẹ nói đây, con nên để tâm mà suy nghĩ. Vì bận việc mà mẹ phải cách xa các con ít lâu mẹ lấy là ruột rười. Nhưng mẹ chắc có con ở nhà cho-tất mọi việc. Thấy con bận việc cả ngày lẫn đến có việc gì con phải nói cho thầy con biết. Mẹ trông nom người làm bận từ sáng đến tối. Năm nay mưa thuận gió hòa, thu-hoạch được nhiều. Việc đồng-ang vất vả lắm ; thức khuya dậy sớm chân lấm tay bùn. Người ta nói rằng đồi bát mồ-hôi sôi bát gạo thật là không sai, ở chốn thôn quê kiếm được đồng tiền thật là khó khăn, thế mà ở nơi thị-thành tiền trăm bạc chục xa-phí như không. Mẹ nói đây là có ý khuyên con không nên đua đòi xa-xỉ.

Mẹ nói cho các con mừng rằng ông bà, cả nhà và mẹ được mạnh khỏe luôn.

Ở nhà, các con phải ngoan ngoãn, vâng lời thầy các con dạy bảo ; ở trường các con nghe lời giáo huấn của bà đốc và bà giáo. Nay mai mẹ ra làm, mẹ sẽ nói chuyện về việc nhà ở trong các con nghe.

Mẹ con thương yêu các con.

Trương-Qui-Bính.

VIỆC HÀ NỘI

Giá bạc — Kể từ ngày 28 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 78

Tàu tàu. — Tàu *Manche* sẽ khởi hành ở Saigon ngày 1er Mars hồi 17 giờ để đi Haipong.

Thuộc về nha Học-chính. — Sở Lưu-trữ công-văn và nhà Thư viện Hanoi từ nay trở đi thì thuộc về quyền nha Học chính.

Quan Chánh-giám-đốc Huot tạ thế. Quan thầy thuốc ngạch lính Huot Chánh-giám đốc các bệnh-viện Đông-Pháp tạ thế trưa hôm qua tại nhà thương Đồn-thủy. Năm nay ngài hưởng thọ 55 tuổi.

Sáng hôm nay, hồi quá 11 giờ, cất đám ngài, khởi hành từ nhà thương Đồn-thủy và tăng tại Nghĩa-địa tây. Đám cất rất long-trọng, đầu đám rước có phường nhạc-binh đạo thuộc địa thứ 9 thổi những bài ai-bi, rồi đến một đội lính bồng súng và xe đại-đu, bài bên có lính lấy cầm súng chỉ địa. Các quí quan đi đưa đông ấm, nhất là quan binh từ bằng đại-úy trở lên. Các quan văn thì có quan phó Toàn-quyền Robin thay mặt quan Toàn-quyền, quan Nguyên-soái thống-binh Puyperoux, quan Thống-sứ Monguillot, các quan Nguyên-soái ở Hanoi, quan cai-trị Châtel chánh văn phòng quan Toàn-quyền các quan cai-trị Marty, Dougnet, Valette ở phủ Toàn-quyền, quan Đốc-lý Mourroux, quan *docteur* Le Roy des Barres, chánh Y-viện Bắc-kỳ, quan Đốc-lý Pouliu cùng các quan cai-trị nhà Thống-sứ ; quan Tư-pháp viện tổng trưởng Habert và các quan thủ hiến các xứ, các quan thuộc ngạch Y chính rất đông.

Khi tới huyệt thì quan phó Toàn-quyền Robin có thay mặt quan Toàn-quyền đọc một bài điếu tang kể sự-nghiệp quan Chánh thầy thuốc Huot, rồi quan Nguyên soái Puyperoux cũng đọc một bài kể công-trạng của M. Huot đối với binh gia thế nào và chẳng những ngài là một nhà y-sư, một nhà binh kể có giá trị, mà lại là một nhà hiền-triết văn-chương nữa. Mấy quá 12 giờ rưỡi mới cất đám xong.

Tiệc trà của nghị-viện. — Hội-đồng trị sự của Bắc-kỳ nghị-viện có báo cáo rằng đến mồng 5 Mars này hồi 5 giờ chiều sẽ làm tiệc trà tại nhà hội Khai trí tiến đức để tiễn mấy ông nghị viên đại-biểu của Nghị-viện đi dự cuộc đấu xảo Marseille

Tiệc trà ở Hội Khai-trí tiến-đức. — Hội Khai-trí tiến-đức định đến ngày thứ bảy 4 Mars này, hồi tám giờ rưỡi tối, đặt một tiệc trà để tiễn các ông cổ chân hội sắp-sửa sang Pháp dự Đấu-xảo Marseille Vậy có lời kính các cô các hội-viên (vừa chủ trì vừa thương hội-viên) ở Hanoi và các tỉnh xin mời đúng ngày giờ ấy tự tụ tại nhà hội để trước là tỏ lòng thân ái với mấy ông sắp đi Tây, sau là cùng nhau gặp mặt chuyện trò cho vui-vẻ. Lời công-cán nay thay giấy mời riêng.

Những phái-viên Bắc-kỳ đi xem đấu xảo kỳ này, đều là người hội Khai-trí cả. Ông Nguyễn-văn Vĩnh, Phạm-Quỳnh, Phạm-duy-Tốn, Hoàng-kim Bảng, Nguyễn-hữu Tiếp, quan Tuần Vi-văn-Định, quan huyện Trần-lưu-Vị.

Hội Khai-trí lai-cảo

* * *

Tiệc trà ấy hội có mời cả các cụ quan đến chứng kiến và nhân tiện mới các ngài lập cho một hội-đồng bảo trợ (Comité de patronage) cho hội Khai trí tiến-đức.

Sau buổi tiệc trà đó thì ông Nguyễn và Vĩnh, bản bộ chủ-nhiệm, sẽ diễn thuyết về việc công đã đi quan sát suốt dọc đường Vinh-Đông hà mà nay mai sẽ đặt thiết lộ.

Cuộc nói chuyện tại hội Trí-tri. — Tối thứ năm này, vào nồi 8 giờ, ông Phạm-Quỳnh sẽ đến nói chuyện tại nhà hội Trí-tri, phố hàng Quạt, về việc công thải. Vậy xin cô chị khách mới đề các ngài đến mà nghe chuyện, nhất là xin mời các hội-viên trong hội đến nghe cho đông.

Nay kính mời.

Trí-tri hội hội-trưởng.

Chiếc tàu thủy nhất trong thế giới — Tàu *Majestic* trọng tải 36.000 tấn là tàu lớn nhất thế giới hiện còn đang đóng, chỉ đến mùa xuân này là chạy được. Tàu ấy của đạo thương thuyền Waits Star Line, bề dài đo được 320 thước, bề ngang 37 thước, hầm chứa than, tên đến gần thượng là 31 thước. Các máy nó sức mạnh bằng 10 vạn mã-lực, tàu có thể chạy mỗi giờ được 23 hải-lí.

Trong tàu có đủ chỗ cho 4.000 người hành khách. Có một cái lạ nhất trong tàu là một cái bể bơi rộng gần 100 thước vuông và sâu 3 thước.

Ngạch quan-lại. — M. Trịnh-huy-Chương, chánh trí châu hạng nhì tại châu Cao-lộc (Lạng-sơn) và M. Võ-ngọc-Lâm, trí châu hạng nhất châu Yên-lập nay đổi lẫn cho nhau.

Ngạch Học-chính. — Mme Ng-thị-Bân trợ giáo thực thụ hạng tám trường Nữ-học Brieux Hanoi được nghỉ một tháng, lĩnh cả lương.

Thi bằng Sư-phạm tây. — Sáng hôm qua, tại trường Nữ học phố Hàng-long đã thi kỳ thi viết bằng sư-phạm Tây. Có hai dâu bài tây ý chọn lấy một bài là :

1° *La discipline à l'école ; sa nécessité, son but — Principes généraux sur lesquels elle doit reposer.*

2° *La discipline à l'école ; sa nécessité, son but — Principes généraux sur lesquels elle doit reposer.*

Cả thảy có sáu người ứng thi : năm người vừa tây vừa đầm và một người là M. Bùi-Đình giáo-học ở Quinhơn.

Hội Ái-Hữu Thương-chính. — Hội Ái-Hữu Thương-chính họp hôm 26 Février 1922 tại công quán hội Trí-tri để bàn công việc hội năm 1921 và bàn lại ban trị-sự năm 1922 thì những ông này trúng tuyển :

Hội-trưởng : M Nguyễn-Tảo ;

Phó hội-trưởng : M. Lê-hữu-Côn ;

Chánh thư-ký : M Ng-vă-Định ;

Phó thư-ký : MM Trương-đăng-Nguyên và Cho-xuân-Trạch ;

Ty-ngân : M. Trần-mạnh-Khiêm ;

Phó ty-ngân : M. Trần-bá-Tung.

Đào quang-Thủy, Nguyễn-Tuân và Hoàng đình-Kỳ.

Ông Tảo là hội-trưởng được tái cử vì ông giúp cho hội được nhiều việc đích đáng lắm.

Cuộc công-thải Đông-pháp. — Những người có tên sau này, có công trong việc cổ động cho cuộc công-thải Đông-pháp năm 1922 đều được thưởng hàm : Ng-quang-Vinh, Ng-xuân Lan, Phạm-trọc-Nhang, Trần-hoàng Sắc

Song phương kỳ-duyên. — Kỳ thứ bảy vừa rồi, đích giá có đăng báo cáo lấy một quyển « *Song-phương kỳ-duyên* » có mà chưa rách nát để theo đấy sửa đổi lại cho tới lễ được chải-chuốt hơn trước, rồi đem ấn-hành lần thứ hai. Hiện nay đã có người gởi cho rồi, xin vinh cáo để các ngài biết. Dịch giả cần có một tụ bổ, cho nên mấy quyển gởi đến sau đầu không thể nhận được, nhưng cũng xin có lời cám ơn.

BAN xe cao-xu, đồ-đạc hoàng ân, giường Hồng-kông, tủ
Hỏi ở phố Richaud, (ngõ Phú-doãn) số nhà 34, (Hanoi) 3222

Thuyên chuyển — M. Ng-Đức, thư ký thường hạng hạng tư ở tòa Sứ Vĩnh yên nay bổ ra ngoại ngạch và tòng sự hạt Quảng-châu-loan.

M Phạm huy-Quỳnh, thư ký hạng năm ngạch tòa Sứ Yên-bày nay đổi đi Hải-dương thay ông Trần-v-Trung, thư ký hạng sáu lại đổi lên Yên-bày.

Nghỉ giả hạn. — M. Bùi-huy-Liên, giáo học hạng sáu ở Mon-cây được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng, tháng đầu cả lương và hai tháng sang nửa lương.

M Ng-huy-Tân, thư ký tập sự sở Công-chính được nghỉ ba tháng dưỡng bệnh tại Hanoi.

Một cái bi-kịch ở đường Amiral Courbet — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ rưỡi, ở trong một nhà « sầm » đường Amiral Courbet gần trường Trưng-nhị-hành có một tấn bi-kịch tưởng có thể làm giảm được cho những gái thất trinh được. Số là vợ ông phán nọ ở số Lục-bộ đương giờ ông phán đi làm việc thì ở nhà theo một anh thợ yên ngựa tên là Phạm-văn-Ngôn ở Thái-hà-ấp đến nhà « sầm » mà phạm tội thất-trinh. Không dè người chồng đó được đi thẳng từ chỗ cấp trại gái, đẩy cửa vào bắt được quả tang. Người chồng vớ được con dao dọa để trong phòng bèn chém đứa gian phu được ba ngón tay, còn con gian phụ thì chui xuống gầm giường mà trốn.

Tên gian phu bị cụt tay lấy hiện đang chữa thuốc tại nhà thương.

BAN một cái xe auto hiệu « *MOBILETTE* » 14 H.P., hai chỗ ngồi. Xe còn mới nguyên, máy thật tốt, lốp mới. Xức xe chạy nổi 80 km. một giờ.
Ai muốn mua xin viết thư cho : M. Méhouas, Receveur des Douanes à Sontay 3120

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :
Cắt khuy áo. — Tòa án Trùng trị Hanoi phạt tên Tư-văn-Liệt 6 tháng ở tù 6 án cấp khuy vàng của người dân-bà đang mua hàng ở chợ Đồng-xuân
Tòa Thượng-thẩm y án.
Cướp đường. — Tên Phạm-văn-Canh, Phạm-văn-Thung và Lê-văn-An kéi đàng với nhau đi ăn cướp. Đêm hôm 15 rạng 16 Octobre 1921 ba đứa đương đi với nhau ở phố Paris (Haiphong) gặp một người con gái đeo tuyến và nhẫn vàng. Ba đứa theo người con gái ấy đến cổng phố Bonnal là chỗ vắng không có ai đi lại cả, liền chạy lại tự xưng là một thám tử bắt con gái. Nội xong tên Canh bắt người con gái lên xe còn hai đứa kia thì chạy theo sau. Đi đến phố St Etienne thì ba đứa bắt người con gái xuống xe rồi lột mất 2 đôi xuyến và 1 cái nhẫn và lại giở dao ra dọa bể kêu thì đâm chết.
Quan Chưởng lý thấy tội nhân phải phạt bẩy còn nhẹ chống án và xin tòa phạt một cách rất nặng để làm gương cho những kẻ khác, vì đứa nào cũng can án rước cả rồi. Tòa Thượng-thẩm xét xong tăng phạt lĩ tên lấy mỗi tên lên 5 năm tù và 5 năm biệt xứ.
Ăn cắp. — Tòa án Trùng trị Hanoi phạt tên Ng-v-Mai tức Phạm-v-Xuân 1 tháng tù và tội ăn cắp đồ đạc về 5 bạn tù thì bắt phải biệt xứ chung bán về tên lấy đã can 7 lần án trước.
Tòa thượng-thẩm y án.
Ăn cắp trên xe lửa. — Tên Ng-v-Vinh tức Hiếu, tức Tài xưa nay chuyên môn đi kiếm ăn trên xe lửa. Một hôm giới tới tấy khách đáp xe hỏa xuống ga Gia-lâm đồng lắm mà phần nhiều mang hàng hóa cả. Tên ấy cũng giả đò xuống ga lấy cớ chen vào những khách gánh hàng rồi lẫn lút lấy của một người 5 đồng bạc cất. Người mất của kêu lên và tìm ấy vật nhau với tên ấy. Tên ấy lại còn dự dao dọa chực đâm nữa.
Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Ng-v-Vinh 8 tháng tù.
Quan Chưởng lý chống án và xin tòa phạt nặng hơn nữa. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên ấy lên 1 năm tù.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

寶 NAM-BẢO 南

16, Phố hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu hân-hạnh báo cho các quí-khách rõ rằng: Bản-hiệu mới nhận được một số rất lớn các thứ hàng-hóa mới-lạ, như: thuốc-lá-thơm hiệu Vinh-thinh-Long, bán-chạy-đệ-nhất-hạng, kim-tiền và kim-khánh (kiểu Kinh và kiểu Bắc) và các thứ mặt đã thực-hành.

Bản-hiệu mới có lĩnh 1923 ở Paris gửi sang để bán, xin quí-khách đến mua hàng.

2043

PRIOR

Rượu sâm-banh tốt lắm

Nó là Vua các thứ rượu có bọt, mà lại là một thứ rượu có bọt của Vua dùng:

Société Française des Vins Mousseux Naturels

Ông G. B. RICK, làm Bail-lý ở Hanoi

Phàm các nhà có bán đồ ăn thuộc là có lĩnh bán thứ rượu này

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Mỹ hỡi! các người Nam-Việt phải đau nguy, phải ngộ-lạnh, phải đau khi-quản mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã uống chữa chết nhọ cả, nay hỡi những người phải đau khí-quản đã kinh-niên, hoặc phải đau ở phổi; nay hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tốt đã báo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tế nhược tên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền sao cả một đời người sau nầy không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các ông cũng đã hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để nối dõi, thì chỉ sinh con cái yếu đi, gầy mòn hỏi.

Hỡi người Nam-Việt, nên cứu người không muốn giống Nam-Việt bao mòn đi, nên cứu người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chớ để bệnh đi mới được.

Vậy mời thuốc ho hiệu Bác-sĩ MONTÉS số 8 - Paul Bert Hanoi mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Mỗi lít. . . . . 12 f. 00

Độ từ 1$90 đến 2$00 (tây theo giờ ba kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu

SIROP N

Một chai. . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Độ 0$70 đến 0$80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Độ 3$80 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ. . . . . 11 f. 50

Độ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HEMOGLOBINE BYLA

Thuốc (mau-bo bổ máu)

Một lọ. . . . . 11 f. 40

Độ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe, bệnh cảm, về mùa hay thường hay bệnh người rất là bệnh grippe nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc nầy rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán một viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên với nắng nước rất nóng đặp chăn cho ra mồ hôi. Thế càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÉS, 84 phố Paul-Bert, Hanoi

Việc ăn trộm đồ vàng ở Hà-đông. — Trong số báo hôm qua bản quán đã đăng việc M. B./Club-Linh thuê ký ở Tòa án Hà-đông, bỏ con và ăn trộm nhiều đồ vàng mà trốn đi mất, hôm nay bản quán có tiếp được thư của M. Linh nói rằng ông mất 1.150 hạ lớn 400 hạt nhỏ 2 đôi vòng và độ chừng 30 lông bạc.

M. Linh lại nhờ bản quán đăng giùm rằng hễ ai thấy kẻ bán đồ ăn trộm ấy có lòng tốt bắt nó giùm thì xin hậu tạ.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc công-thải sáu triệu đồng. — Các nhà cổ-động cuộc công-thải sáu triệu đồng có M. Gide làm chủ-tọa, đã họp tại tòa Đốc-lý sáng hôm thứ bảy.

Cháy. Tám giờ tối hôm chủ-nhật, ở sau sở Xi-măng phát-hỏa, cháy mất bốn chiếc nhà tranh, tổn hai chừng trăm bạc trở lại. Cháy không to lắm, mà dân cư xóm ấy cũng khá đông, nên chỉ trong nửa giờ đồng hồ đã giập được lửa, không cần phải báo các hỏa-cục để lấy rồng đến hộ cứu.

Hội-đồng công-tác Đến 16 giờ ngày 2 Mars sau hội đồng công-tác sẽ họp tại tòa Đốc-lý để giải quyết **mấy vấn-đề sau nầy:**

1° **Việc đặt thêm một cái nồi sôđe cho sở Đèn khí Haiphong.**

3° Việc nhượng đất để làm nhà cho thuê lấy rẻ tiền.

3 Các việc vặt.

Mặt trận gà. Đêm 25 rạng ngày 26 nhà ông chủ sở Sạc-tê đen Ateliers Maritimes ở phố Lyon bị mất trộm mười một con gà thì đã có đơn trình tại sở Cẩm.

Vẫn còn cu-li-xe trẻ con. Sở Cẩm lại tóm được 3 tên trẻ con chưa đến tuổi mà đã đi kéo xe thì nhốt bốp rồi sẽ chiếu luật phạt các nhà có xe cho thuê không tuân phép.

Vỡ mả. — Gia-thân ông Sen đánh nhau bị thương nặng ở mả tay trái thì đã đưa vào nhà thương điều trị.

Bán bà Tâu hụng lợn. — Chuyến xe-hỏa thư nhất hôm 24 Février ở toa hạng tư có việc hành khách tranh nhau chỗ ngồi, rồi sinh ra đánh chửi nhau kịch liệt. Vốn là hôm ấy xe chỉ đông, một thìm Khách tên là Loin-Cui, 32 tuổi, ở Cẩm-giang lên, lên mặt nghênh-ngang tai-ngược tối gây sự với một bà cụ. Bà cụ nhảm trong mình thế và cũng đã già cả, không muốn sinh sự lôi thôi làm gì, nhưng thìa Chi gai ngạnh mắt ra, cho nên mới thành chửi bới đánh nhau, thì bà cụ được sao lại gái mắm. Bà cụ bị thìm Chi đánh rách lả tai tơi cả hoa, lập tức tìm đến người Contrôleur Tây trình sự thể, thì lúc ấy có một ông thanh niên vận quần-áo Tây theo chân người Contrôleur xuống xem rồi xì vả thìm Chi thậm tệ. Ông nói với người Contrôleur phải biện lấy tên thìm Khách và dặn những hành khách trong gi bộ, còn bà cụ thì đưa lên toa hạng ba ngồi.

Khi xe đến ga Gia-lâm thì ông kia và người Contrôleur ra bắt thìm Chi xuống và đưa cả bà cụ lại trình Cẩm, không biết rõ sao ra thế nào. Nhưng hiện lúc xe chưa đến ga Gia-lâm thì bà cụ cả mồ cái ơn ông kia muốn biết họ tên, nhưng ông không nói. Đáng khen thay con người nghĩa-khí nhân nhân và bị thầy thìm Chi lấy bịt đè người. Giá thử ở đất Đông-pháp mấy có nhiều người Tâu tàn-bạo bung-đỡ như thìm Chi thì có lẽ sở hỏa-xa đến phải đóng một toa riêng có song sắt mà chở như chở giống lang-bạ vậy.

BẮC-NINH

Diễn thuyết về việc công-thải. — Mấy hôm nay quan chánh-sứ và quan phó sứ thay đổi đi về các phủ huyện để diễn thuyết cho dân sự biết rằng việc công thải là một việc có ích lợi cho tất cả mọi người.

Sở sen-đăm. — M. Roudi về Bắc-ninh làm chánh cẩm đã được vài hôm nay.

M. Augier phó cẩm đổi đi Lao-kay

M. Marchais đổi về Đáp-cầu thay cho M. Sonet đổi đi nơi khác.

LAO-KAY

Hát tuồng để cứu bạc. — Hôm 21 tháng hai Tây chủ sòng gà bạc xin phép mở rạp hát tuồng tàu cho người xem không lấy tiền. Mục đích là để khuyến-khích cho người đến đánh bạc cho đông. Sòng đông nhiều những người, nào người Trung-hoa, nà người Nam-Việt, chen-chúc hoa tung cuộc mở hát, phán thần, thò lò đỏ chữ. Ăn thua nhau hàng trăm hàng chục, hễ đêm nào sang ngày khác, kẻ vui người buồn ra vào tự do.

Các chủ bảy ra cuộc hát này thôi thì họ mở vợ vét cho đầy túi. Rõ thật hết cách, các chú khôn khéo đã đường!

Độc lai cảo

MAI-SƠN

Một tiệc lớn — Nhân dịp quan công-sứ Louis thuyên bổ về Hòa-bình, và quan cai-trị Gossin ở Bắc-giang lên thay, nên hôm 15 Février vừa rồi quan Cẩm-văn-Oai chế h tri-châu Mai-sơn có làm tiệc tiễn-hành quan chánh sứ cũ và đón nghênh quan công-sứ mới. Sáng hôm 16 thì hai quan công-sứ và quan giám-binh với phu-nhân đi xe ngựa vào Mai-sơn đến 11-lô mới 11 có quan chánh tri-châu ra đón, các quan đều xuống xe mà đi ngựa vào châu. Trong châu thì cẩm cờ ba sắc khắp các đường lối; lại dựng một cái khải-hoàn-môn, cả viên-chức ký lý hai châu Mai-sơn và Yên-châu đều sắp hàng đón rước, lại có toán lính cơ bồng súng chào.

Khi các quan đến nơi, thì có gia quyến quan châu cũng ra đón chào và mời các quan ra ngoạn cảnh vườn hoa, trong vườn có giồng đủ các thứ hoa và hoa lạ và đủ các thứ quả, chẳng thiếu thứ gì, lại gặp cảnh mùa xuân mà hoa thơm ngát, các quan lại ra xem chuồng nai, gấu, hoẵng cẩm thú có cũng nhiều, ngoạn-cảnh xong về nhà, thì các quan uống rượu mừng, lúc ấy quan chánh tri-châu gọi các viên-chức hai châu ra chào và chúc mừng các quan, rồi thì lệnh-ái quan châu có độc một bài diễn văn. Đại-khái nói rằng nay quan công-sứ Louis thuyên đi nơi khác thì dân sự đều tiếc nhớ, vì hai năm nay ngài trọng nhậm tỉnh Sơn-la đã giúp cho dân ma mở mang nhiều việc rất có ích, nay ngài ra đi, dân sự đều tiếc, và chúc ngài thượng lộ bình an, và chúc mừng quan công-sứ mới, dân sự cũng ước ao quan công-sứ mới sẽ đem lòng nhân từ và tài chính-trị của ngài khai hóa cho dân như quan công-sứ Louis vậy. Đọc xong cử tọa đều vỗ tay.

Xong rồi các quan đều dự tiệc, ở ban ngoài có hai quan công-sứ, quan giám-binh và phu-nhân, quan chánh tri-châu và phu nhân với hai tiểu-đại-ban trong thì có M. Tuần-phủ thuyên Sơn-la các ông phán, M. Mãi y-lê Mai-sơn M. Bẩy, quan châu ấy với viên-chức hai châu Mai-sơn, Yên-châu lại còn dẫn hai hạt cả đàn bà trẻ con hàng mấy trăm người tiệc rượu rất là vui tiệc xong rồi có uống Champagne và rượu cần, lại có con gái ra tung hoa múa hát, chiêng trống đánh vang lừng, mãi đến ba giờ chiều bàn tiệc các quan mới tan thì các quan đến các tỉ ra về hết. Quan chánh đi tiễn các quan, rồi lại giờ về dự tiệc với các viên-chức hai châu, suốt ngày đêm 16 17 mãi đến hôm gió sáng đốt tiếng chiêng trống. Trong hai ngày đêm lúc nào trong nhà cũng mấy chục bàn rượu, lúc nào cũng có con gái múa hát kể ra chi phí cũng khá.

Ngài làm tiệc mừng long trọng như thế cũng vì xưa nay trong thập-lục-châu thổ chưa ai được thường Bắc-đẩu bội-tinh, nghe đâu chỉ có quan Điện-văn-Tri quản đạo Lai-châu cũng có được và đến ngài là hai ông đặc-biệt đó thôi.

Kể ra chánh nhà ban thường cho ngài như thế cũng là xứng đáng với cái công của ngài trong 30 năm làm quan, đã bơn 30 lần ra trận không pha tên đạn đã bị thương mà đi theo các quan binh đẹp giặc cũng nhiều, chẳng những có tài ra trận, lại có tài chính-trị nữa, ngài đã cải-lương cho dân nhiều việc có ích đã dạy bảo cho dân bỏ sự tin dị-loan ốm đau không cúng cái mà biết dùng thuốc tây, vì xưa ngài theo binh có học biết ít nhiều nhà-nước đã ban thưởng nhiều lần đã có danh-dự bội-tinh vàng, lo bộ-tinh đệ nhất; thộ-quân-địa bội tinh, tất cả sáu cái bội-tinh, năm 1919 mới thăng chức chánh tri-châu và thưởng hàm chánh lục phẩm văn-giai, đến năm 1921 được ân-tứ Bắc-đẩu bội-tinh thì là về vang cho ngài lắm. Bắc-đẩu bội-tinh ở thập lục-châu kẻ ngài là hai vị đã được, còn đến kim-khánh của đức Kim thượng chưa có ai được cái ân phúc đó bao giờ. Ước ao rằng quan Cẩm-văn-Oai cứ hết lòng mẫn cán, sẽ có ngày thấy phúc lành ban xuống.

Minh-Khôi lai cảo.

Ai không mua vé Quốc trái là để hối-hận về sau. Thấy người ta trúng số được tiền, mình không được, của vào tay người, ấy mới nói-na.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là

50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này:

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre

1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre

4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-Phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 28 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hối-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền gửm bớt số phiếu đến mua.

Mua 10 trở lên phiếu hay là ít hơn 10 trở nhiều thì phải nộp tiền ngay tức sở; còn những số trở trái-phiếu mua ngoại chỉ số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn hiệu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu

VIỆC KINH-ĐÔ

Cổ động việc quốc thái. — Mấy hôm nay từ thành-phố cho đến các nơi thôn lạc, nơi nào cũng có treo yết những lời cổ động về việc công-thái, hoặc chữ nôm hoặc quốc-ngữ, hoặc chữ Pháp. Các quan huyện phải rất chuyên cần về việc cổ động quốc-thái, dân sự cũng đã hiểu thấu việc lợi quốc-thái là đường nào, lẽm người dốc lòng mua, trưởng rồi đây cuộc quốc-thái sẽ thành cái kết quả hoàn toàn vậy.

Quan Toàn-quyền từ Huế vào Saigon. — Sáng hôm 23 Février hồi 6 giờ sáng quan Toàn-quyền đã đi chuyến xe riêng từ Huế vào Tourane. Khi ngài từ giã thời các quan lại nhà chánh-phủ lên đưa ngài tại ga, cũng đông và sự giản hầu đưa ngài rất trọng thể ở Kỳ-đài có bắn chín tiếng súng. Quan Khâm-sứ, quan Đồng lý công sự an Văn-phòng ngài đều đi đưa quan Toàn-quyền: quan Đồng lý đưa vào Tourane rồi trở ra, còn quan Khâm-sứ sẽ cùng quan Toàn-quyền đi đến Saigon rồi đường bộ và hai ngài sẽ ghé lại tỉnh Dalat, rồi vào Saigon sau.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Sắp có nhà trường nữ-học mới. — Tự kỳ ra giêng đến giờ, quan trên sức cho dân sự dời các ngôi mồ mả ở khoảng đất gần Mả tây cũ đó, là để lấy chỗ lập trường nữ học mới. Hiện nay ở giữa đám đất ấy đã tu-tạo các vệ hàng chờ đến xếp đặt nay mai sắp sửa khởi đại công trình. Nghe tin ấy những nhà có con gái cho đi học đều lấy làm mãn nguyện lắm.

Nguyên từ khi trong thành-phố ta có đặt thêm lớp nữ học đến giờ, số học sinh mỗi ngày mỗi tăng lên mãi, trước còn có giảm ba có học tập thì

(Xem trang thứ tư).

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

Mấy mái số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tôi, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khach có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 GIA-THINH Minh-Sẽn.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các bài-thuốc của bản-hiệu đem khen về mua lo mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ ra đem ra không đổi được, qui-khách thử trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-đủ ở ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Montès,

54 Rue Paul Bert Hanoi.

NHÀ-ĐỂ HÀNG-ĐỒNG

70, Phố Hàng Đồng, Hanoi

Nhà Đế quan Docteur PAUCOT có 40 buồng sạch sẽ, lịch sự, đèn máy, để đàng như phòng khách. Tên có người hầu bẹ nước, nói, giặt giũ, và phát áo lọt lòng sữa, chai nước nóng cái và cốc tể, cốc sành.

Sự trông nom lại có hai bà Sagesfemmes rất là chắc rồi là bà Phạm-thi-Lý và bà Ng-thị Yên ở bản trong Nhà-Đế hàng Đồng để xỏ để và tiếp đến các bà, mà lối ngày cho đến lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về để ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền sản uất bạch, bỉnh hư muốn chữa để vào chữa cũng được (cần riêng). Xin mời lại xem và bảo cách thức

Đế bo một buồng, 10 ngày. 10$00

Đế bo hai buồng, 10 ngày. 18.00

Đế bo hai buồng 10 ngày. 20.00

Ro vân vân đó

3557

CÓ BÁN

1° Dầu bể đã lọc tỉ chất chưa để dùng bỏ vỏ các thứ máy. (Hỏi le de Ricin ở table d'acidité pour le graissage extérieur des machines).

2° Một cái Moteur à essence hiệu « Jupu » 8 mã lực.

3° Một cái xe auto 5 chỗ ngồi, 12 mã lực hiệu « Chevrolet » chạy đẹp, đèn thắp đều bằng điện, bộ đề có lắp đặt rồi, xin đoán rằng mới tinh như mới dùng hết 1 thùng essence.

Giá bán thực rẻ cả mọi, xin hỏi hiệu ĐỨC-LONG, 90, phố Mã-mây Hanoi.

2045

NHÀ BÀ MÙI

Số giấy nói 328

Nhà Bà mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giồng răng « M. Ta-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa rẻ xe.

Nay cáo-bạch!

Quản-lý, V. Ta-duy-Minh

2045

Cờ bạc thêm trò dại,
Đề tiền mua quốc-trái,
Lợi mình may có phần,
Ích nước nên nghĩa phải.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẢN NHIÊN 粲

Tối thứ ba:

HỒNG NHAN ĐA TRUÂN.

Thu-Bích ở trong tích này tỉnh cảnh chẳng khác Thị-Kính ở tích Quan-âm. Nàng Hà-Thanh cũng lắng lo như gái Thị-Mầu. Tích này có ít lời hơn tích Quan-âm Thị-Kính. Ô cảnh cảnh nào cũng nhiều nhời trò cầu hát.

Tối thứ tư:

TÔN-MẠNH TÒN TRỌNG

Tích này là một tích chèo rất hay rất lý thú. Vai Tr.nh-Nguyên làn nộp xin lựa cật khác trước.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 1er đến thứ ba 7 Mars 1922

Ba buổi ban ngày thôi năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ ba chớp 8 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các phim-ảnh mới giới

Tích « NGƯỜI BA MẶT »

Hồi thứ 12

NGÀY RỬA HẬN-ĐAN XƯA

« SAC DE ROME »

(Thành Roma thất thủ)

Hồi thứ 1 II và III

Rất hay và rất đẹp

Chủ-nhật sau — sẽ chiếu tích **"MATHIAS SANDORF"**

Rất gian-nan, rất hay trích ở tiểu-thuyết của Jules Verne

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Phường DELAMERCIE hát năm thứ 2

Thứ ba 28 Février 1922

sẽ diễn lần thứ nhất ở Bắc-kỳ tích

CHOUQUETTE ET SON AS

Hài-kịch dài 3 cảnh của Hennequin và de Gorsse chư tiên-sinh soạn. Đã từng được các quý khách hoan nghênh ở rạp hát lớn đ. la Reconnaissance.

Do vô Đại Học Cornell Đã Số Hóa Và Lưu Trữ Tại Thư Viện Trung Tâm Đại Học Huế. Khổ Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

vẫn dạy chung với nam học-sinh một trường. Đến năm ngoái đây, trường chật chỗ, nhà-nước phải thuê thêm một cái nữa và bỏ thêm mấy cô trợ giáo, rồi lập riêng ra một trường nữ học để dạy mấy lớp dưới, còn học-trò lớp nhất vẫn để ở học trong trường nam. Năm nay số con gái xin vào đông-đảo lắm, có ngoại trăm rồi, mà để hay mai thì cái nhà mới thuê lấy cũng đủ ở chật. Chắc rằng cái nhà trường đương kiến tạo nầy sẽ được thích hợp lắm, các nhà có con đi học rất là mong mỏi cho trường mới lấy sớm đến ngày khánh thành.

Nhà máy đèn điện — Độ trước bản quán đã nói đến sự lập nhà máy đèn điện ở đây v. v.; nay thấm thoát chưa bao lâu, mà một lò nhà mới xây đã sừng sững đứng ở bên cạnh trường học phía sau lưng trại khô xanh, cái nhà ấy tức là sở máy đèn nay mai có vậy, khi nào sở ấy hoàn thành thì sự trồng cột dăng dây sẽ lần lượt khởi công liên tiếp. Có lẽ nội trong năm 1922 này, thì trong thành phố ta khắp cả mọi nơi đều được thấy cái điện hồ quang minh-công như các chỗ đó rồi khác vậy.

Hiện nay thì sở Hỏa-xa, sở vận-tải bằng ô-tô và phòng chớp ảnh ở trong khách sạn cũng đều có đèn điện cả rồi, cho nên dân sự ở đây đối với cái ánh sáng ấy cũng không có lấy gì làm kỳ-dị lắm, nhưng cũng trông cho sự sắp đặt ấy chóng được thành công, cho sánh bằng nơi khác — Cái điều trông mong đặc-biệt nhất của dân sự xứ nầy tưởng là ở các việc đặt máy nước là cần kíp hơn; nghe đâu sở Công-chánh đã trù tính đem nước suối Nghệ an về đây, nếu được quả như vậy thì tỏ là quí hồ lắm; ở đây xưa nay chỉ ăn nhờ về nước giếng, mà đến mùa mưa gió, thật đã thấy lắm nỗi gian nan. Ước ao cho máy nước cũng chóng thành công, thì dân ta thật là thỏa lòng khao khát vậy.

Những chứng đã kể trên kia sinh ra có độ là bởi vì sâu máu. Phải bệnh thì ngừa ngáy rất là khó chịu. Muốn chóng khỏi nên dùng thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các lương-y cả toàn-cầu điều cho là công-hiệu nhất. Dùng nó thì bệnh dù mới hay lâu cũng điều khỏi cả; chẳng những chữa được các chứng ấy mà thôi lại trừ cả các chứng đau xương nhức đầu.

LỌ	BÁC-LÃO
giải 24 ngày	trị
k ỏi	4 tháng

Thuốc này có bán ở các hàng thuốc hợp to

Nhà Bán đồ « TÂM TÂM » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
CUHONEAUD FRERES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quanh Hàn-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu HONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai
Thơ tuật mới = Muốn dùng thuốc nầy phải xin đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ-sức, làm đỏ-máu, mới một chứng muốn làm việc gì; dùng thuốc nầy hay lắm!

Máy thứ bào-hiệu hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng lọ xin để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL, dác-cô, nổ-mũi. Thuốc nầy chỉ người làm dụng được thôi.

Thuốc hiệu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 ống lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 90 một chai
Chữa các chứng lậu; chẳng kỳ bệnh lâu cũ; cũng thuốc cachets antiseptiques et thuốc blennorrhagiques của Bác-kiện thì chữa chắc. Thuốc nầy đã thành dược-sư có ở người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, hay là khí huyết kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, đau eơm, uống thuốc nầy đỡ ngay nếu lấy tại nơi có trong mình đã bao lâu.

BÔ BUỘC THUỐC
SỬ DỤNG VỀ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC
ĐỒ MÔ-SÉ
Kính-hiển, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIERE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bác cuộn và bán bao kín
Bảm-cắt và bảm lỗ
« THUỐC DẺRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai hết là một hay rồi. Dùng thuốc nầy rồi thì nên uống thuốc nước cho mạnh-nọc. Dùng thuốc khác rồi cũng nên phải uống thuốc nầy thì mầy chắc khỏi bệnh được. Thuốc nầy rất hay, rất quí, mà chẳng hại gì đến sự sinh dục, tuỳ bệnh nặng nhẹ mà dùng.
Muốn dùng thuốc nầy trong một chứng thì nên mua một chai lớn thêm. Giá có 1 $ 00 một chai.

NHÀ TẮM VỆ SINH
48, Rue du Lac, Hanoi
(Phố Bờ-hồ, số nhà 45)

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC
Sở Chiếu-bóng Service ciné matographique) ở phủ Toàn-quyền cần mới người vận máy xe ô-tô thực giỏi. Xe máy hiệu « Peugeot » 24/30.
Ai có bằng thì đến mà xin. Lương sẽ định theo công-việc làm.

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính quán lại phố hàng Trống, số 56 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 65 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản sạn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung Bắc, muốn ăn, ở, hoặc nồng rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh
Giây nói số: 280 — hoặc số: 150
Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY
Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN LÝ ĐI CHỢ HIẾU
Ở ga YÊN LÝ chạy hôi 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Vinh ra.
Ở CHỢ-HIẾU (Phủ-Quì) đi hồi 1 giờ chiều đến ga Yên-Lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Hà-nội.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÔ QUÌ
Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng đến. Đúng hồi vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
Ở ĐỒNG HÀ ra hồi 9 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Quì và Phủ-Quì ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Quì có 3 phiên chợ lại Ấu buôn bán xấm nất lắm các quí-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các quí-khách đi lại được về Vinh-Bến nghỉ nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; — mà đường Vinh-Bến-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-ha gare.

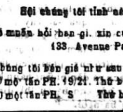
BẠCH-THÁI-BƯỞI
CÔNG-TY
HÃNG TÀU SÔNG BIỂN

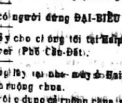
TÀU CHẠY PHIÊN khắp các ngọn sông Bắc-kỳ!
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ!
TÀU CHO THUÊ cả chuyến!
TÀU HẢI THUYỀN và sẵ lan!

Bản-ty cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng.

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định, Hanoi, Tuyên-quang, Việt-trì và Sơn-tây.

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN
133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN PHOSPHATES) là một thứ bột vun tốt, giống mầu trắng, hơi
Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất ra được gấp hai gấp ba.

Bội thường tới tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi thêm gì, xin cứ cởi giấy cho ai ở ông tới tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Chợ-Đất).

Chúng tôi bán giá rất rẻ mà này, bằng thứ tại nhà máy ở Haiphong 23 $ 00 một tấn PR. 19/21. Thứ bột đỏ vun ruộng chua.
22. 00 một tấn PR. 18. Thứ bột này tốt ý dụng có ruộng chua vun vào cũng tốt.

NHÀ MÁY ÉP DẦU
ĐÁNH GIÂY THÉP: HUILERIE HANOI
ĐỊNH-XUÂN-MAI
GIÂY NÓI 324
CÔNG-TY
Phố Đường Mới, số nhà 3, Hanoi
(Gần nhà thương chữa mắt)

Có bán đủ các thứ dầu Annam, các thứ khô dầu để bón ruộng.
Giá phải chăng, dầu thực trong sạch.
Lại có mua cả các thứ hạt dầu.

XE NHÀ AI HỎNG
LỐP (Enveloppes)
Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG
HANOI
Mới cũ Enveloppes
Chambres à air — Dissolution
hiệu « A. SOLY »
để thay vào bánh xe nhà cao xu
Giá rẻ.
Xin mua mau kẻo hết

TÁI-SINH-DUYÊN
(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Lưu Khuê-bích cố giữ lại mà bảo rằng:

— Để hễ không biết rằng ngô-huynh đến thì cửa thành phải mở, nhưng bây giờ ngô-huynh đi, tất đến canh 3 mới về tới phố, chắc lệnh-đường lấy làm lạ, lại cho là để có lỗi gì. Huống-chi để cùng ngô huynh tương-giao trong mấy năm nay, lần nầy ngô-huynh mới về ngủ chơi là một, không ngờ xảy có việc tang-sự, ngô-huynh cứ ở tạm lại đây một đêm cho tỏ cái nghĩa bạn-bè, khiến để sau nầy trông thấy lệnh-đường không đến nỗi hổ-thẹn, xin ngô-huynh lượng tình cho.

Hoàng-phủ thiếu-hoa vốn người thực-thà, thấy *Lưu-khuê-bích* ân-cần giữ lại nể không nỡ từ-chối, mới đáp lại rằng:

— Chủ-nhân đi vắng mà để ở lại thế này, cũng thấy lười quá!

Lưu-khuê-bích mừng rỡ mà rằng:

— Có thể mới là tái tình bạn-hữu thân-thiết cùng nhau.

Nói xong, liền dặn người nhà phải chăm-chỉ hầu hạ, lại nói với *Hoàng-phủ thiếu-hoa* rằng:

— Để đi khỏi rồi, ngô-huynh chớ có bỏ về mà khiến cho để thất thể diện.

Hoàng-phủ-thiếu hoa nói:

— Vâng! Ngô-huynh đã có lòng tử tế như vậy, khi nào để dám bỏ về, xin ngô-huynh cứ yên tâm.

Lưu-khuê-bích nói:

— Mở sáng ngày mai, để lại sẽ được gặp ngô huynh, ngô-huynh chớ có thất ước.

Hoàng-phủ thiếu-hoa vâng lời. *Lưu-khuê-bích* lui ra, lại một bảo *Giang-tiên-hi* rằng:

— Khi đối chết *Hoàng-phủ thiếu-hoa* rồi thì nhà-ngươ nên sang báo cho ta biết.

Giang-tiên-hi vâng lời *Lưu-khuê-bích* theo *Cô* phu-nhân đi sang ngoại gia để chịu tang bà tổ-mẫu. Lại nói chuyện *Lưu-gên-ngọc* cùng người nhũ mẫu là *Giang-tam-tâu* cùng ở *Biêu-vật các*, lại có một con nữ-tỳ tên gọi *Phi-diên*.

Nàng *Lưu gên-ngọc* cũng là người nhan-sắc xinh đẹp, tư thần nhỏ có theo đòi bút nghiên, nhưng nàng nghĩ thầm mình là nữ-lưu dẫu biết ngâm thơ làm văn cũng chẳng ích gì, âu là để lòng học tập nữ-công gia-sự sau nầy có gả vào nhà hàn-tố thì cũng có thể may và kiếm ăn được.

Con nữ-tỳ *Phi diên* kia là một đứa rất hay ở mi. Nó biết là *Cô* phu-nhân không yên nàng *Lưu-gên-ngọc*, cho nên hễ thấy nàng nói điều gì, nó lại mách với phu-nhân nay *Lưu-gên-ngọc* rất sợ con *Phi-diên*. Bấy giờ *Lưu-gên-ngọc* thấy con *Phi-diên* đứng cạnh, liền bảo rằng:

— Sao mày không đi ngủ đi!

Con Phi-diên nói:

— Tiểu-thư chưa ngủ, khi nào con dám ngủ trước.

Lưu-gên-ngọc nói:

— Hôm nay phu-nhân đi vắng, tạ cùng *Giang-tam-tâu* phải có sức giadình còn khuya mới đi ngủ, mày cứ đi ngủ trước, bắt-luận phải chờ chúng ta.

Con *Phi-diên*, mừng lắm, rồi về phòng đi ngủ. *Lưu gên ngọc* bảo *Giang-tam-tâu* rằng:

— Buổi trưa hôm nay có một sự lắt lẻ, tôi vẫn muốn nói để mụ nghe, chỉ vì con *Phi diên* đứng cạnh mà không dám nói. Số là buổi trưa hôm nay, con tựa ản thiu thiu ngủ, bỗng thấy một người đàn-bà trẻ tuổi đến bảo tôi rằng: « Ta đây tên gọi *Ngọ-huệ-nương*, tức là thần-mẫu của con đó. Vì là đoản-mệnh, cho nên không được nuôi con cho đến ngày trưởng thành. Nay con đã trưởng-thành mà mẹ con *Cô* phu-nhân chẳng nghĩ chi đến con cả. Sự-nhân-duyên nhà con chưa định, ta ở dưới suối vàng cũng không được yên lòng. Vậy ta đến đây để báo cho con biết. Người qui-nhân tại *Tiêu xuân đình* đêm nay chính là có liên-duyên với con đó. Anh con định phòng-hòa đối chết người ta con nên cùng *Giang-tam-tâu* lập kế cứu người ta mà đính ước xin làm thiếp. Nếu con lấy được người ấy thì chẳng những chung-thân phú-quí, mà sau nầy lại còn được tinh-minh chó cả nhà con vậy ». Bấy giờ tôi định hỏi qui-nhân là ai thì người đàn-bà ấy giây tới một cái, thành ra giật mình tỉnh dậy.

Giang-tam-tâu nói:

— Đó là tại tiểu-thư nghĩ đến thân-mẫu thân xưa mà thành có cái mộng lạ lùng ấy, chứ đã lấy chi làm bằng-cứ.

Lưu-gên-ngọc nói:

— Tôi vinh mới được mấy tháng thì thân-mẫu tôi lại thế ngay. Tôi chưa được biết mặt thân-mẫu tôi thế nào mà bảo rằng vì ở nghĩ ngợi đến. Cái mộng nầy tôi chắc cũng tất có duyên-cớ gì đây.

Giang-tam-tâu nói:

— Nếu vậy thì tiểu-thư nói hình dung cái người trong mộng để tôi thử xem có phải thật mẫu-thân-thư thần trước hay không.

Lưu gên-ngọc nói:

— Người đàn-bà ấy nhỏ nhắn, năm nay độ 22 hoặc 23 tuổi. Mặt trái xoan, da trắng nuột.

Giang-tam-tâu nghe nói giật mình mà rằng:

— Cứ như lời nói ấy thì quả là thân-mẫu tiểu-thư rồi còn gì nữa. Vậy tôi đi hỏi *Giang-tiên-hi* xem đêm nay ở *Tiêu xuân-đình* có ai ngủ lại đó không

Nói xong, liền lật-đật đi ngay. *Giang-tiên-hi* vốn là một người chí hiếu, bẩm nghĩ thâm; là có cái mộng lạ lùng ấy hôi nay *Lưu* công-tử lại sai ta hỏi người, vậy việc nầy ta phải hỏi thân-mẫu là xem thân-mẫu ta bảo có nên làm hay không?

Giang-tiên-hi nghĩ vậy rồi vội-vàng chạy đi hỏi mẹ, thành ra hai mẹ con gặp nhau. *Giang-tiên-hi* nói:

— Con có một việc khó nghĩ lắm, xin thân-mẫu bảo cho.

Giang-tam-tâu hỏi:

— Việc gì thế, hỡi con?

Giang-tiên-hi thuật chuyện cái mộng đêm trước, lại nói cho *Giang-tam-tâu* biết rằng *Lưu* công-tử sai mình đến chết *Hoàng-phủ thiếu-hoa* để tranh cướp lương duyên. Việc ấy con lấy làm khó nghĩ quá, xin thân-mẫu chỉ bảo cho, phỏng có nên làm hay không?

Giang-tam-tâu nghe nói, biết chắc *Hoàng-phủ thiếu-hoa* là có liên-duyên với *Lưu-gên-ngọc*, *Giang-tiên-hi* lại nói:

— Nhân-mệnh chí-trọng, một lúc giết 3 mạng về con bà lại không bảo ứng hay sao. Huống chi *Hoàng-phủ* là nguyên-soái trong tay có quyền-chức trăm hậu tấu». Con là người coi giữ ở chốn hoa-viên mà thấy thế nào con cũng bị tra tấn, bấy giờ mẹ con ta khó lòng mà bảo toàn được tính mệnh.

Giang-tam-tâu lại thuật chuyện *Lưu* tiểu-thư thấy thần mẫu bảo mộng cho *Giang-tiên-hi* nghe và nói rằng:

— Có như cái mộng của *Lưu* tiểu-thư thì *Hoàng phủ* công-tử sau nầy tất được đại qui chỉ không ta thiết kế cứu *Hoàng-phủ* công-tử là hơn.

Giang-tiên-hi kinh nghi mà rằng:

— Nếu tiểu-thư cũng có cái mộng lạ lùng ấy thì để con xin thiết kế cứu *Hoàng-phủ* công-tử.

(Còn nữa)

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-VĨNH